

Adresát:

Ministerstvo životního prostředí

Ing. Kristýna Váchová

Vršovická 1442/65

100 10 Praha 10

e-mail: kristyna.vachova@mzp.cz

V Praze, 16. února 2022

Věc: Vyjádření k oznámení záměru „Rozšíření a modernizace centra komplexního nakládání s odpady Benátky nad Jizerou“

V následujícím textu najdete vyjádření pobočného spolku Arnika – program Toxické látky a odpady k oznámení záměru „**Rozšíření a modernizace centra komplexního nakládání s odpady Benátky nad Jizerou**“ v rámci procesu posuzování vlivů na životní prostředí (EIA). Při jeho zpracovávání jsme vycházeli z oznámení tohoto záměru zpracované RNDr. Jiřím Starým a Ing. Pavlem Majerem v září 2021 (Starý and Majer, 2021), dále jen „Oznámení“.

1) V Oznámení (Starý and Majer, 2021) **není uvedeno, k jakému navýšení kapacity** (v t/rok nebo v t/den) **dojde**, je uveden pouze objem. Žádáme doplnění tohoto údaje (i s dosavadní kapacitou pro porovnání) do Oznámení.

2) Pod pojmem „modernizace“, uvedené v názvu záměru, **se skrývá pouze výměna aktuální technologie třídění za automatickou třídící linku**. Díky ní dojde k „*lepší efektivitě vyříděných a druhotně využitelných složek*“ (Starý and Majer, 2021), navyšování kapacit ostatních technologií nelze považovat za modernizaci. Pokud je nová třídící linka lepší pro třídění druhotně využitelných složek, nedává smysl zároveň navyšovat kapacitu už tak největší skládky svého druhu v Čechách (EnviWeb.cz, 2013). „Modernizaci“ v tomto případě považujeme za zavádějící, a to především v evropském i českém **kontextu postupného utlumování skládkování** (komunálního odpadu). Dále nelze považovat skládkování za „*soulad s cirkulární ekonomikou a oběhovým hospodářstvím*“ (Starý and Majer, 2021), protože podle MŽP (2015) je **skládkování řazeno na poslední stupeň hierarchie nakládání s odpady**.

3) Přestože autoři připouštějí, že **může dojít k vyplavení akumulčních jímečků** na průsakové vody, **nehodlají navýšit jejich kapacitu**, a to i přesto, že se bude navyšovat kapacita celé skládky. Odvoz na BČOV se dá aplikovat **pouze, pokud nepanují extrémní podmínky** – např. přívalové deště, při kterých ale zároveň **autoři úniky předpokládají** (str. 51) viz „*Únikem by byla bezprostředně ohrožena kvalita podzemních vod mělké zvodně. Při zasažení podzemních vod mělké zvodně lze předpokládat šíření kontaminace ve směru proudění podzemních vod (k SZ) a průnik kontaminované vody do prostředí turonské zvodně. S postupem kontaminace lze předpokládat naředění původní kontaminace.*“ Jak autoři uvádějí dále, **připouštějí, že dojde k ohrožení kvality půd, horninového prostředí, podzemních i povrchových vod**. Tento problém se dále umocňuje (častými) požáry skládek, které jsou zmiňovány

dále v připomínkách a při nichž rovněž dochází k vyplavování akumulčních jímek (ProfiPress, 2020). V souladu s navyšováním kapacity skládky tedy **žádáme o navýšení kapacit akumulčních jímek**.

4) S předcházejícím bodem souvisí možnost eutrofizace v důsledku úniku průsakových vod do povrchových vod. V Oznámení (Starý and Majer, 2021) se uvádí, že „V důsledku výstavby a zejména provozu skládky lze očekávat zvýšení vnosu živin spojené s vyšší hladinou znečištění dusíkatými látkami. To může mít za následek postupnou přeměnu druhového složení přírodních společenstev ve prospěch druhů snášejících vysoký obsah dusíku v půdě. Druhy vázané na méně úživné prostředí budou těmito konkurenčně schopnějšími druhy vytlačeny. Výsledkem je celkové ochuzení struktury a druhového složení společenstva.“ **Celá Česká republika je podle 401/2015 Sb. považována za citlivou oblast**, kdy „v citlivých oblastech dochází nebo v blízké budoucnosti může dojít v důsledku vysoké koncentrace živin k nežádoucímu stavu jakosti vod“, a úniky dusíkatých látek, které se děly minimálně v roce 2020, mohly a mohou nadále přispívat k nežádoucímu stavu jakosti vod. **Žádáme o zohlednění vlivu skládky na své okolí jako na citlivou oblast.**

5) Mezi dosavadním skládkovým tělesem a místní evropsky významnou lokalitou Milovice – Mladá existuje tzv. nárazníková zóna. S tou bylo zacházeno jako s určitou rezervou při hodnocení vlivu na sousední EVL (v předchozích posuzováních vlivů na ŽP). V případě, že budou vykáčeny všechny stromy a keře včetně pařezů, **bude tato zóna zrušena**. „Cílem soustavy NATURA 2000 je ochrana biologické rozmanitosti zachováním nejhodnotnějších přírodních lokalit a nejohroženějších druhů rostlin a živočichů v Evropě“ (Starý and Majer, 2021). Podle přílohy 11 **dochází k průběžným únikům různých skupin či druhů látek** (a to máme k dispozici pouze přehled za jediný rok). Přímý zábor lesních pozemků tvořících nárazníkovou zónu EVL omezí jejich dosavadní ochrannou funkci, se kterou se počítalo při posuzování předchozích záměrů v lokalitě. V příloze 15 je uvedeno: „Rozšíření skládky je naplánováno do lesních porostů, které tvoří nárazníkové pásmo území EVL a nelze vyloučit její ovlivnění výstupy záměru. **EVL Milovice – Mladá je identifikována jako dotčená posuzovaným záměrem.**“ Dále se zde uvádí (str. 59), že se „Zájmová **lokalita nachází v prostoru nadregionálního biokoridoru a migračního koridoru pro velké savce.**“, a zároveň se v Oznámení na str. 37 píše, že „Vzhledem k zachování lesa v plochách navazujících na navrhované rozšíření skládky nebudou zásadním způsobem narušeny migrační trasy zvěře či biokoridory.“ Podle přílohy 14 a Krajského úřadu Středočeského kraje **nelze vyloučit**, že „Centrum komplexního nakládání s odpady Benátky nad Jizerou v k. ú. Staré Benátky **bude mít samostatně, nebo ve spojení s jinými záměry a koncepcemi, významný vliv na příznivý stav předmětů ochrany nebo celistvost evropsky významných lokalit (EVL) a ptáčích oblastí stanovených příslušnými nařízeními vlády.**“ Navrhujeme **ponechání nárazníkové zóny** evropsky významné lokality s ohledem na to, že k únikům ze skládkového tělesa dochází (dle přílohy 11), a zároveň navrhujeme **doplnění výsledků monitoringu za předchozí roky** a jejich zohlednění při rozhodování o rozšíření tělesa skládky do nárazníkové zóny EVL. Zároveň se zájmová **lokalita nachází v biokoridoru**, což je další argument pro její ponechání, nikoli posouvání biokoridoru do „*ploch navazujících na navrhované rozšíření skládky*“ (Starý and Majer, 2021).

6) Pod pojmem „**chybějící legislativa**“ (str. 15) si autoři představují argument pro navýšení kapacity skládky, ale v rámci **české odpadové legislativy (Příloha č. 1 Zákona č. 541/2020 Sb.) máme zcela jasně stanoveny cíle pro recyklaci do dalších let**, jmenovitě:

- recyklovat 65 % komunálního odpadu do 2035, 55 % do 2025 a 60 % do 2030
- omezování a recyklace obalových odpadů
- uvádět na trh ekologické výrobky s podporou využití a recyklace
- zákaz skládkování využitelného odpadu (např. separátní sběr biologického odpadu a textilu)
- snížení skládkování komunálního odpadu na max. 10 % do roku 2030

Domnívám se, že se aktuálně nepohybujeme v době chybějící legislativy, cíle české odpadové legislativy jsou zcela jasné. **Nejedná se tedy o argument**, proč navyšovat kapacitu skládky.

7) Přístupovat v rámci procesu EIA k BAT způsobem, že „*řízená skládka odpadů Benátky nad Jizerou odpovídá filozofii BAT*“, je nedostačující. Pro skládkování je k dispozici **Referenční dokument o nejlepších dostupných technikách u stacionárních zdrojů nespádajících pod BREF – Odpady** (MŽP, 2015). **Žádáme o doplnění porovnání s nejlepšími dostupnými technikami. Už v Oznámení záměru v rámci procesu EIA by mělo dojít k porovnání nejlepších dostupných technik s navrhovanými, a nikoli až v „dalším stupni projednávání oznámení dle vypracované projektové dokumentace stavby“**, jak zde autoři uvádějí (Starý and Majer, 2021). Žádáme o doplnění porovnání s nejlepšími dostupnými technikami do Oznámení.

8) Záměr je předkládán jako jednovariantní s odůvodněním, že druhá varianta je pouze nulová – ponechání pozemku v současném stavu. Dle našeho názoru lze za další variantní řešení považovat např. **umístění automatické třídící linky bez navýšení kapacity skládky, především s ohledem na evropské a české recyklační cíle**. Požadujeme doplnění opravdové druhé varianty do Oznámení.

9) Firma AVE CZ odpadové hospodářství (dále jen „AVE“) měla v minulosti problémy např. s tím, že **vykazovala část odpadu na tzv. technické zabezpečení skládky, a to v nesmyslných množstvích (v Čáslavi 91 % navezeného odpadu), a je podezřelá z toho, že za ně neodvádí příslušné poplatky** (Reportéři ČT, 2021). ČIŽP naráží na **problémy se skládkami společnosti AVE opakovaně, včetně skládky v Benátkách nad Jizerou** (EnviWeb.cz,2019). Město **Benátky nad Jizerou** se v roce 2020 dokonce **připravovalo na spor s firmou AVE**, přestože poplatky za skládkování téměř tvořily třetinu jejich rozpočtu (Gavriněv, 2020). V Hořovicích docházelo k tomu, že nebyla dodržována provozní doba a nedocházelo k vážení odpadu (Patočková, 2021), dále firma **AVE podle ČIŽP nevytvořila finanční rezervu** za některé roky (Patočková, 2021) a neúčtovala soukromým subjektům tolik, kolik měla, a **získávala tím výhodu na trhu** (Patočková, 2021). Kvůli tomu mohlo město Hořovice přijít o 31 milionů korun, město Čáslav dokonce o více než miliardu korun (Patočková, 2021). Žádáme o doložení výčtu těch odpadů, které budou směřovat na technické zabezpečení skládky a chemické složení těchto odpadů do Oznámení. Zároveň žádáme o doplnění všech sledovaných ukazatelů u těch odpadů, které mají sloužit k technickému zabezpečení skládky.

10) Problematické jsou (nejen) u skládek v České republice **požáry**. Např. v roce **2018** tvořily požáry skládek **přes 10 % všech požárů**, které museli hasiči likvidovat (ProfiPress, 2020). Jejich **likvidace** je nejen časově **náročná**, ale při nekontrolovaném hoření **vzniká celá řada toxických látek**. Dále je při nich **produkováno značné množství odpadních vod**, na které akumulární jímky nestačí a dochází tak k jejich únikům. Co se týká skládky v **Benátkách nad Jizerou**, dle zpráv v médiích **hoří celkem pravidelně, často i několikrát ročně** (Svačina, 2009; EnviWeb, 2014; iBoleslav, 2019). Prevencí může v tomto případě být např. **celoplošný monitoring teploty** (navržený u skládky CELIO). S ohledem na to, že se na této skládce požáry objevují často, a **na blízkost evropsky významné lokality**, na které žijí např. zubří či divocí koně, **navrhujeme rovněž celoplošný monitoring teploty**.

11) V Oznámení není zdůvodněno, proč chce provozovatel navyšovat kapacitu stabilizační a solidifikační linky. Požadujeme doplnění této informace do Oznámení.

12) Dle přílohy 11, ve které je shrnut monitoring podzemních vod z okolních vrtů a průsakových vod přímo ze skládky, **dochází k průběžným únikům různých (skupin) látek**. K dispozici je bohužel pouze monitoring za rok 2020. Dokument porovnává s vyhláškou o pitné vodě 252/2004 Sb. a se zpravodajem MŽP č. 8/1996. Zpravodaj MŽP č. 8/1996 dělí limity do tří kategorií: A, B a C. Jmenovitě:

- A - hodnoty odpovídající přibližně přirozeným obsahům v přírodě, vyšší obsahy (kromě oblastí s přirozeným vyšším obsahem sledovaných látek) se posuzují jako znečištění. Pokud však není překročena hodnota B, není znečištění považováno za tak významné, aby bylo nutno provádět další práce (o provedení dalších prací rozhodují příslušné orgány místní správy).
- B - koncentrace znečištění, jehož překročení může mít negativní vliv na zdraví člověka a jednotlivé složky životního prostředí a vyžaduje předběžně hodnotit rizika plynoucí ze zjištěného znečištění, zjistit jeho zdroj a příčiny, podle výsledků rozhodnout o dalším průzkumu či zahájení monitoringu.
- C - koncentrace, jejichž překročení může znamenat významné riziko ohrožení zdraví člověka a složek životního prostředí. Doporučené hodnoty cílových parametrů pro asanaci mohou být v závislosti na analýze rizika vyšší, než uvedená kritéria.

K překračování těchto limitů došlo pro chloridy, např.:

- U vrtu Ji 1511A je překročena hranice metodického pokynu B pro chloridy.
- U vrtu Ji 1511 dochází k překračování limitu C pro chloridy v posledních třech z devíti měření, v prvních šesti překračuje pouze limit B.
- U vrtu Ji 1511 C, v posledních čtyřech měřeních je překročen pro chloridy limit C, a to i více než desetinásobně.
- K překračování limitu C u chloridů dochází v posledních čtyřech měsících i u vrtu Ji 1605.

K překračování těchto limitů došlo pro nepolární extrahovatelné látky, např.

- u vrtu HV14 (přes limit C)

Dále:

- u vrtu M1 přes limit C pro **olovo**, pro Ji 1511C pro **olovo** přes limit B;
- u vrtu M4 a Ji1511 pro **nikl** (přes limit C);
- u vrtu Ji1511 pro **tetrachlorethen** (přes limit B), u vrtu Ji 1511c (přes limit C), u vrtu HV 10 (přes limit B).

Přesto autoři v Oznámení tvrdí, „že v roce 2019 nebylo zjištěno zásadní ovlivnění kvality podzemních vod provozem skládky. Vliv na kvalitu a kvantitu podzemních a povrchových vod lze hodnotit jako málo významný“, což považujeme minimálně za zavádějící. Rovněž bychom rádi požádali o doplnění výsledků monitoringu za uplynulé roky, aby bylo možné vyhodnotit dlouhodobý stav podzemních vod z vrtů v okolí skládky, nikoli jen během jednoho roku. **U NEL je uvedeno, že je způsobil úhyn hlodavců ve vrtu (nalezených při vzorkování). NEL jsou ale především ropného původu, viz např. (Analytické operace - Česká geologická služba) a „Obsah NEL je závazným ukazatelem environmentální analýzy pro posuzování uhlovodíkového a ropného znečištění těchto významných složek životního prostředí.“**

13) Podle Oznámení záměru, přílohy 10 „bude představovat středně silný až silný zásah do podstatných charakteristik a hodnot krajinného rázu. Realizací záměru dojde ke zvýšení míry současného narušení krajinného rázu, nedojde však k jeho změně.“ **V minulosti provedená změna krajinného rázu není argumentem pro další zvyšování míry narušení krajinného rázu.**

14) **Výroba tuhého alternativního paliva** předpokládá jeho následné spalování. Není uvedeno z čeho a jakým způsobem se bude vyrábět, aby splňovalo požadavky normy ČSN EN ISO 21640. Není uvedeno, kdo bude TAP odebírat. S ohledem na přístup provozovatele k poplatkům **se lze domnívat, že výroba TAP je způsob, jak omezit další placení poplatků**, protože vznikne výrobek. Požadujeme doplnit

do Oznámení popis výroby a chemickou charakteristiku vystupujícího TAP s ohledem na jeho plánované využití. Dále požadujeme doplnění toho, z čeho se bude TAP vyrábět, jakým způsobem a kdo ho bude odebírat.

15) V Oznámení **není uvedeno**, kdo bude **odebírat vytríděné využitelné materiály** (plasty, papír, sklo a jiné). Požadujeme doplnění do Oznámení.

16) Skládka je známá i tím, že na ní **končí škvára z malešické spalovny odpadů** (Bláha, 2019). Ročně je to kolem 70 000 tun tohoto materiálu (seznam.cz, 2021). Materiál se na této skládce zčásti stává stavebním materiálem a není zapotřebí z něj odvádět poplatky. Ušetří na tom provozovatel spalovny, která má kam ukládat téměř třetinu toho, co ročně spálí, ale i provozovatel skládky. Žádáme o **doplnění chemického složení a výsledků ekotoxicity odpadů ze ZEVO Malešice**, protože jejich součástí jsou (mimo jiné) bromované a chlorované dioxiny a dibenzofurany. Chlorované dioxiny jsou regulované Stockholmskou úmluvou jako perzistentní organické látky. Bromované dioxiny i chlorované dioxiny se v popelu vyskytují (Wang *et al.*, 2009, 2010) a je zapotřebí je brát v potaz při vlivu na životní prostředí (a lidské zdraví). Žádáme o doplnění dokumentace o informace o jejich vlivu na zdraví a životní prostředí a jejich bilanci pro rozšíření skládky v Benátkách nad Jizerou / realizaci záměru. Jestliže dochází k využití škváry či materiálu vzniklého smísením s ní mimo skládku, požadujeme doplnění informací o tom, kde a za jakých okolností se tento materiál používá.

Závěr

V Oznámení chybějí zásadní informace o zdůvodnění navýšení kapacity skládky a solidifikační / stabilizační linky nebo zdůvodnění výroby TAP. Oznámení záměru se nedostatečně vypořádává s riziky ve formě průsakových vod, ignoruje jejich navyšování s kapacitou a při požárech. Provozovatel běžně nedodržuje placení poplatků tak, jak by měl, a řešení tohoto problému dopadá na obce a menší podnikatele, netvoří vždy finanční rezervu na budoucí rekultivaci tak, jak by měl. Dle monitoringu za rok 2020 dochází k průběžným únikům různých látek ze skládky. Oznámení neřeší porovnání s BAT. Mělo by dojít k narušení nárazníkové zóny před sousední evropsky významnou lokalitou a k posunu biokoridoru, což v kontextu širších souvislostí nepovažujeme za vhodné. Oznámení neřeší, z čeho a jak se bude vyrábět TAP a co se s ním dále bude dít (kdo bude jeho odběratelem), kolik se ho bude vyrábět. Oznámení neřeší, že se na skládku dováží zbytky ze ZEVO Malešice, které obsahují toxické látky a opomíjí jejich bilanci na životní prostředí a zdraví. Se záměrem **n e s o u h l a s í m e**. **V dokumentaci nebyly zdaleka vyhodnoceny všechny vlivy záměru na životní prostředí. Žádáme jejich vyhodnocení v opravené a doplněné dokumentaci EIA, včetně důsledného vyhodnocení varianty bez rozšíření skládky.** Další požadavky na doplnění informací jsme zahrnuli u konkrétních bodů našich připomínek výše.

S pozdravem za Arniku – program Toxické látky a odpady

Arnika – program Toxické látky a odpady
Bělnická 541/13, 170 00 Praha 7
GSM: (+420) 774 406 825
email: toxic@arnika.org
www.arnika.org, IČO: 709 478 05

RNDr. Jindřich Petrlík, programový vedoucí programu Toxické látky a odpady spolku Arnika
Ing. Nikola Jelínek, odbornice na toxické látky a odpady

Zdroje:

Analytické operace - Česká geologická služba (no date). Available at: http://www.geology.cz/extranet/sluzby/laboratore/organicka-analyza/sluzby/analyticke_operace (Accessed: 1 February 2022).

Bláha, A. (2019) 'Doplnění informací k záměru "Sjednocení technické a roční kapacity ZEVO Malešice"'.

EnviWeb.cz (2013) *Skládka Benátky nad Jizerou v televizi - EnviWeb.cz* EnviWeb.cz, EnviWeb.cz. Available at: <https://www.enviweb.cz/94111> (Accessed: 1 February 2022).

EnviWeb.cz (2014) *V Benátkách n. Jizerou hasiči 10 hodin likvidovali požár skládky - EnviWeb.cz* EnviWeb.cz, EnviWeb.cz. Available at: <https://www.enviweb.cz/101479> (Accessed: 1 February 2022).

EnviWeb.cz (2019) *Společnost AVE CZ provozovala skládky v Čáslavi a Benátkách nad Jizerou v rozporu s povolením. Dostala od ČIŽP pokutu 450 tisíc korun, EnviWeb.cz*. Available at: <https://www.enviweb.cz/114615> (Accessed: 16 February 2022).

Gavriněv, V. (2020) *Bitva o odpady. Drobná změna zákona může rozhodnout o miliardách - Seznam Zprávy*. Available at: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/bitva-o-odpady-drobna-zmena-zakona-muze-rozhodnout-o-miliardach-104674> (Accessed: 30 January 2022).

iBoleslav (2019) *iBoleslav.cz - U Benátek hořela skládka odpadů, hasiči ji hasili několik hodin*. Available at: <https://www.iboleslav.cz/zpravy/1884-u-benatek-horela-skladka-odpadu-hasici-ji-hasili-nekolik-hodin> (Accessed: 1 February 2022).

MŽP (2015) 'Referenční dokument o nejlepších dostupných technikách u stacionárních zdrojů nespádajících pod BREF - Odpady'.

Patočková, M. (2021) *Život vedle skládky, to jsou požáry, špinavá voda a boje o peníze, popisuje zastupitel Hořovic, Ekonews*. Available at: <https://www.ekonews.cz/zivot-vedle-skladky-to-jsou-pozary-spinava-voda-a-boje-o-penize-popisuje-zastupitel-horovic/> (Accessed: 31 January 2022).

ProfiPress (2020) *Časopis Odpady: Počet požárů skládek se meziročně vyšplhal téměř o polovinu - Odpady*. Available at: <https://odpady-online.cz/casopis-odpady-pocet-pozaru-skladek-se-mezirocne-vysplhal-temer-o-polovinu/> (Accessed: 1 February 2022).

Reportéři ČT, Č. (2021) *Reportéři ČT: Hra o miliardy. Policie prověřuje Křetinského skládkovou firmu AVE, ČT24 - Nejdůvěryhodnější zpravodajský web v ČR - Česká televize*. Available at: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3369642-reporteri-ct-hra-o-miliardy-policie-proveruje-kretinskeho-skladkovou-firmu-ave> (Accessed: 16 February 2022).

seznam.cz (2021) *Odpadky do spalovny a pak pod kola aut. Praha chce zmenšit skládky - Seznam Zprávy*. Available at: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/odpady-do-spalovny-a-pak-pod-kola-aut-praha-chce-zmensit-skladky-171857> (Accessed: 16 February 2022).

Starý, J. and Majer, P. (2021) 'Rozšíření a modernizace „centra komplexního nakládání s odpady“ Benátky nad Jizerou'.

Svačina, P. (2009) 'V Benátkách na skládce zase hořelo, město chce zavést přísná opatření', *Boleslavský deník*, 14 June. Available at: <https://boleslavsky.denik.cz/pozary/prave-ted-v-benatkach-na-skladce-zase-hori-.html> (Accessed: 1 February 2022).

Wang, L. *et al.* (2009) 'Characteristics of polybrominated diphenyl ethers (PBDEs) and polybrominated dibenzo-p-dioxins and dibenzofurans (PBDD/DFs) in the bottom and fly ashes of municipal solid waste incinerators', *Organohalogen Compounds*, 71, pp. 516–521.

Wang, L.-C. *et al.* (2010) 'Distribution of polybrominated diphenyl ethers (PBDEs) and polybrominated dibenzo-p-dioxins and dibenzofurans (PBDD/Fs) in municipal solid waste incinerators', *Environmental Pollution*, 158(5), pp. 1595–1602.